

Капка Кънева

ОТ ХАРТИЯ

Изобразителни възможности на пластичния хартиен обект
в илюстрацията и дизайна на книги
(резюме)

Резултатът от творческата ми работа в областта на книгата през последните близо 10 години са дигитално редактирани фотографии на пространствени композиции от един или повече хартиени обекти, осмислени посредством участието на светлинни източници. Под „хартиен обект“ хабилитационният текст разбира малка пластика, релеф или ажур от хартия или картон, създаден посредством изрязване, ръчно биговане, прегъване, пластично моделиране и пр., за да бъде фотографирани и превърнат в (част от) илюстративно изображение. Разработката анализира примери от работата ми в сферата на хартиена пластика за корици на книги (с акцент върху обектите, създадени за кориците на книжната серия *El Árbol de los Clásicos* за испанското издателство *Oxford University Press*, арт директор Емил Марков); в илюстрацията на печатни издания (хартиена пластика в детската илюстрация и илюстрацията за възрастни, портрети в хартиена техника и хартиени обекти за филателната графика) и в реалното пространство (хартиена скулптура, релефи и книжни пространства на сенките).

Важно е да бъде уточнено, че хартиеният обект сам по себе си не е единствен предмет на дейност. Създаването на един или на съвкупност от обекти не изчерпва моя творчески процес: всъщност пластичната работа с хартията като материал поставя началото му. Хартиеният обект получава своя предкнижен „живот“ в поредица фотосесии при промяна в осветлението, дистанцията, фокуса и хоризонта на заснемане. Един обект се осъществява многократно в качеството на матрица и може да породи крайно различни фотоизображения (които поради спецификата на процеса придобиват значението на „оригинали“ или първични изображения). Обикновено само едно от тях бива селектирано, дигитално форматирано, редактирано и подготвено за репродуциране в корицата или колекцията илюстрации към дадено литературно произведение. Този процес определя отликата между малките пластички от

хартия, създадени, като повечето кръгли скулптури, за да бъдат възприемани от всички страни в галерийна среда или в екстериор, и създаваните от мен пластични хартиени илюстрации. Вторите се осъществяват като изображения и биват възприемани след дигитално запаметяване върху студийен фон, в предпочетен от мен ракурс, при точно определено осветление и след дигитална редакция.

Специален акцент поставям върху процеса на осветяване на хартиените обекти. Усещам го в абсолютна степен творчески, бих го сравнила с оживяването, с вдъхването на душа. Ключов за работата ми се оказва моментът, в който си дадох сметка за възможността хвърлената сянка на даден обект да бъде превърната в рисунка. С помощта на определени техники на осветяване започнах да осмислям и претворявам изобразителната равнина по един неочакван за самата мен начин. Допълнително предизвикателство открих в различните по своята плътност, структура и покритие хартиени повърхности.

Фотографирането на осветените хартиени обекти за мен е средство за дигитализиране и превръщане на пластичната композиция в графична. Възможностите на фотографската техника ме вълнуват дотолкова, доколкото ми позволяват да „запазя“ определено състояние на пластичната хартиена матрица в кадър, който да мога след това да редактирам дигитално.

През последните две години изследвам за себе си изобразителните възможности на инкорпорирани в книжен разтвор ажюри, наподобяващи дантели от хартия. Възприемам своеобразните светлинни артинсталации като арткниги. Те ме вълнуват в контекста на практически неограничения брой паралелни визии, които наслагването на хвърлените от ажурите сенки и светлинни рисунки поражда върху равнината на разтвора при осветяване със системи от светлинни източници. Пространството, образувало се между двете страници на книжния разтвор, е аспектът, ключов за моя интерес. Основна цел е създаването на „светлинен сандвич“ – алтернативно книжно пространство, в което, под въздействието на осветителната система, многократно се осъществява обектът матрица. Визиите, генерирани на този принцип, са аналогични с популярните от столетия традиционни азиатски куклени театри на сенките. Но докато обичайно театърът на сенките разчита на паравана, който отделя зрителя от процеса на осъществяване на „магията“ на осветяването на обекта и пораждането на сянката, в арткнижните светлинни пространства

необходимо условие е зрителят да има поглед върху цялата конструкция, заедно с вградения в нея ажурен обект. Нещо повече – той е предизвикан да прониква в нея, да я осмисля, променя и оживява. Желанието ми разтворите на арткнигите – светлинни инсталации да бъдат „обитавани“, а ажурните обекти в тях – манипулирани и преживявани, предполагат проектираните от мен конструкции да добият различни мащаби и да бъдат щанцовани в по-устойчив материал. Да пристъпя извън побирания се в пространството между двете ми ръце свят на хартията, би могло да се превърне в отправна точка на бъдещите ми проекти.